

poslije pobjede na Kosovu Bajazit s vojskom pohitao u svoju evropsku prijestolnicu ne koristeći se svojim ratnim uspjehom i ne učvrstivši svoga položaja u pogaženoj zemlji, svjedoči, kako je sam Bajazit smatrao položaj ozbiljnim.

Te smutnje u vojsci turskoj na samom bojištu i nesigurnost u cijeloj zemlji bile su posljedice prvoga otvorenog bratoubijstva, u kući Otmanovoj. Mehmedu ul Fatihu pripisuje se da je ubijanje braće, mogućih pretendena, učinio kućnim zakonom svoje dinastije. Evo kako formulira taj zakon Kanun-nama Otmanove kuće.<sup>10)</sup> „Svaku od mojih potomaka, kojemu Bog udijeli saltanet (carsku vlast), valja (munasip je) zbog reda u svijetu usmrćivati svoju braću. Većina uleme priznala je također tu odredbu kao dopuštenu, i zato mojim potomcima valja prema tome postupati“.

Poslije ubijstva sultana Džema, takmaca Bajazita II, i obračuna Selima Javuzi (Okrotnoga) s ocem, braćom i bratučedima, osjećaji u narodu već su bili otupili, i kad je Mehmed III posmicao devetnaest braće, njegovi podanici vjerovatno nijesu se više toliko uznemirivali. Ipak, Sa'ad-ud-din u svom Vijencu kronika (Tadž-ut-tevārih) u posljednjoj četvrti XVI vijeka smatrao je još potrebnim da pred svojim čitaocima rehabilituje Bajazita i da odgovornost za bratoubijstvo svali potpuno na begove (TI 89).

#### IV

Slučaj trijeznoga i nezavisnoga Urudža, koji je u svojem Tarihu dao stvaran opis Kosovskog boja koji su zatim iz političkih i vjerskih ciljeva slijedeći historici odbili i zamijenili drugim, koji je bolje odgovarao njihovim tendencijama, nije iznimka u turskoj historiografiji.

Nedžib Asim, profesor turske filologije i historije, objelodanio je, nema dugo, u Zborniku filozofskog fakulteta u Stambolu (Dar ul funūn edebijāt fakültesi medžmūcasy. Stambul 1338-1922 br. 1—2)<sup>11)</sup> zanimljivu raspravu o samoubijstvu Bajazita Jildirima. Po njegovu istraživanju najstariji turski historici otvoreno su zabilježili u svojim Tarisima vijest o samoubijstvu Bajazitovu u ropstvu kod Timur-Lenka. Ali kasniji historici, među njima i Sa'ad-ud-din, koji su dobili svoju naobrazbu u medresama, pošto šerijat zabranjuje samoubijstvo, odbacuju starije vijesti o samoubijstvu, mjesto kojega samovoljno postavljaju prirodnu smrt, kao da je Bajazit tobože umro od jada i tuge.

*Aleksije Olesnicki*

<sup>10)</sup> *Revue historique*, publiée par l'Institut d'histoire ottomane, Suppl. g. 1330.

<sup>11)</sup> Isp.: MOG, I, 239.